

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXXVI. Castitatis neglectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

derelinquit. & eo funditus temporalibus moritur, quo ad supernam vitam aliis afflatu aternitatis animatur. & eodem capite: Qui in auctoris sui amore roborantur, quo magis in concupita Dei fortitudine conualescunt, eo à propria virtute deficiunt: & quo robustius aeterna appetunt, eo à temporalibus salubri defensione lassantur.

CAPVT XXXVI.

Castitatis neglectus.

CVM aut fiducia nostri, aut aduersariorum contemptu, aut periculis neglectu in precipitia ruimus improvidi, damnaque non reparanda accipimus, hinc oculorum liberiore iactatione ludimus, ibi aurium curiosiore aucupatione vellicamur; alibi lasciuiori inuoluimur lectioni, succedit familiaritas sexus alterius, diurniora colloquia, captata solitudo, prolixiores repetitæ & frequentatæ confessiones, spirituales instructiones familiariores, munerum mutua acceptationes, secretorum vtrò citroque consiliorum communicationes, ingens per amica silentia commissorum fiducia, officiosæ & sacrum redolentes salutationes, scripiones
comi-

comitate & beneuolentia plenæ; nec qualis inter patrem filiamque ueneratio, sed qualis inter sponſas ſponſosque honorum præuentio.

Inde iam profiliunt nocituræ libertates, mutuus aſpectus, exporrectæ frontes, hilaritudines, uerba riſum prouocantia, geſtus leuior, minusque religioſa corporis compositio, membrorum iactatio, narrationes ſimilitudinesque è matrimonio petitæ, quibus paulatim & pudor ponatur, ac tota demum uerecundia exuatur: ſuccedunt faciliores manuum contactus, & qui antea ad ueſtes ac ueſtigia propè pedum erubeſcebat, nunc conſtanti uultu & oculos inſuetur laſciuientes, & labia oraque legit ridentia, & prouocantes amicat genas, nec exhorreſcit ad nudatum pectus magni lupanaris anteaambulium, omniſque omnino libidinis prouocatorium. *De caminis nimirum ſcintilla profiliunt, de ferro rubigo nutritur, morbos aſpides ſibilant: & mulier fundit concupiſcentiæ peſtilentiam: in riſum aliquando diſſoluitur, nunc blanditias exhibet, & quod eſt uenenoſius ſuper cuncta, pſallere delectatur aut cantare, cuius cantu tolerabilius eſt audire baſiliſcum ſibilantem.*

*Cypr.
De ſing.
cleric.*

Augmenta ſumunt hæc per interualla, neque quiſquam repente fit peſſimus: quin
imò

imò sub pietatis pallio, sub spiritalis instructionis prae-textu latent & teguntur hæc nocitura, & in mortem pedentem abitura, ac quodam quasi perenni stillieidio excauantur & exteruntur religiosa pectora firmissimæ quondam rupes, & tot antè dæmonum machinationibus, tot inferarum legionum valido pro-cursu superiores, femineo cadunt oculo; tam molli, vt ita dicam, elemento chalybe fabricata corda, ferro cinctæ. ita virorum primi & maximi, & stellæ solisq; futuri ca-lo, muliebri corruunt manu, Samsones Da-lilæ, Dauides Bersabeæ, Salomones plu-rium blanditia.

Ac supina omnino opus negligētia ac spi-ritualium neglectu ac tepore in eo qui post annos in Religione decursos in carnem labitur. cū enim experientia doceamur nouitios à sæculo recentes, vix ex altissimo vitiorum oceano ereptos, madentes ad-huc & criminum fluctibus non semel in-se-pultos, ægreque caput attollentes, aut è media etiamnū prauarum affectionū for-nace calentes & ambustos, necdum degu-stata virtutum pulchritudine, orationum robore, mortificationum firmitate, in ma-gna animi puritate primos Religionis an-nos decurrere; rara oculorum auriumque
cu-

custodia, celerique quarumcumque occa-
 fronum fuga, ingenti que omnium quæ ad
 voluptatem quoquo modo ducunt horro-
 re ac detestatione; mirum planè videri
 debet post variorum annorum in Reli-
 gione educationem, labi viros religiosos,
 meditationum orationumque præfidiis
 excultos, post variarum virtutum docu-
 menta, post exercitam & ad arma spirita-
 lia paratam mentem, post continentia-
 callum, post corpus pœnitentijs disculptū,
 post tot hostiles acies, tot inferorum agmi-
 na superata, protritā & calcatā non se-
 mel carnem, nobilissimos denique à mun-
 do triumphos actos; mirum planè & pro-
 digio simile labi in muliercula Religiosum,
 hunc lasciviæ oculo captum, illum femi-
 nea voce delusum, alium leui cōtactu tan-
 quam compede constrictum, quin & pe-
 tulantioris penicilli conspectu tanquam à
 Babylonijs ignibus arsisse non neminem;
 plurimos etiam tanquā niuem sole medio,
 muliebribus colliquatos radijs, aut ad do-
 mesticas illarum flammās, tanquā à poten-
 ti fulgure emedullatos, multosque à solo
 petulco & ludibundo in femina calamo ia-
 cuisse prostratos, arbitreris Herculeā clava
 aut cæstibus protritos.

Verūm si altiùs principia legamus, &
 præ-

præcipitij causas propiùs intueamur, non ab ultimo illo immanis ac miserandi prolapsus momento, sed à semitis longa ad illum manu ducentibus initia sumenda erunt; à Sacramentorum nimirum, orationis, meditationis, examinum conscientie, spiritalium librorum, pœnitentiârũ, manifestationis animi morborum, sobrietatis ac modestiæ neglectu ac contemptu, à præfidenti fiducia sui, regularum violatione, frequentatis muliebribus colloquiis, sociorum fuga, secreti captatione, otij amore, laboris declinatione, cibi potusque commodorumque corporis prosecutione, alijsque his similibus ad infames femineos scopulos paulatim prolapsos reperiemus. Non vna hora, die, mense cecidit veteranus: anni viam ad ruinam strauerunt, & tanquã blattæ & tineæ leui licet corrosione, vniuersum paulatim robur emedullarunt. A tam paruis initiis ad malorum extrema inuictus ille, dũ Religionis amor regularumque obseruatio staret, veterani animus prolapsus est: stillicidia hæc nimirum incauto annorum prolapsu sana exederunt. tam suaui elementi guttata molities tanquã leui spongia, aut amico osculo, quidquid erat saxei roboris, extriuit. ita à scintilla vrbes iam nullæ, & à modico veneno

veno Herculeæ iacent vires ignibus pabulum.

Vitabit hæc modica quisquis salutem amat, quisquis præcipitia, quisquis exempla cogitat.

Remedia.

A Superioribus partim, partim ab inferioribus petenda sunt. proderit, si Superior in omnem occasione intentum oculum teneat, nusquam operam suam in hac materia deesse patiatur, nusquam etiam in minimis in hoc genere parcat. parcere hic odisse ac perdidisse est. excubet serio ne qua parte regularum observatio infringatur, ne in tepescat in orationis ac mortificationis studio spiritus, ne primus lægescat ardor. initijs ante omnia occurrat, nec medicamenta differat in validiorem morbum, ne curationem in ferrum & ignem rejicere cogatur: occasiones omnes ad viuum rescindat, etiam ense non damnanda, si ad damnanda quoquo modo ducant, reuellt: queratur æger, laudabit periculis ereptus, neque prudens sublatas egritudinum causas dolebit. peritissimus ille medicorum est, qui præprouida cura auertit mala. nec iustam querimoniam causam habet, quem ad exactam regularum

ac

ac constitutionum obseruationem, vigilans Superioris sollicitudo cogit. arguat in Superiore inferior diffidētiam & inanium suspitionum seriem: consultius est illum Superioris diffidentia circumuallatum stare, quàm minima illius fiducia non reparanda præcipitia pati.

Qui roborauerit ac obduruerit animum diuinarū meditationū ac orationū studio, qui conscientia suæ latebras bis per diem diligens non perfunctorius scrutator excusserit, qui quidquid quacunq̄ue via irrepserit malorū celeri pœnitentia deleuerit, qui spiritalium librorum lectione nullo non die pectus firmauerit, qui frequentibus per diem aspirationibus mentē ab humanis abduxerit, ad diuina sustulerit, qui se suaque omnia, animorum in omnem partē affectiones, irruentiumque tentationum fluctus ac procellas Superiori non minus candidè quàm integrè, vt medico, vt patri, vt matri reserauerit; non facillè ad erubescenda labetur.

Anocituris deinde magna cura animus auocandus, à quacunq̄ue feminea familiaritate, à muliebri uisitatione, à colloquijs quocunq̄ue prætextu prolixioribus, ab eorundē personarū confessionibus frequentioribus, à munerum vltro citroque erogatio-

gationibus, à mutuis scriptionibus, à molliori cura, & patrocinijs subsidijsq; tenuioribus procurandis, à lasciuientiũ calamarum lectionibus, à liberiorũ penicillorum circumspectione, ab auida blandiorum verborum captatione, à diuturniore alterius sexus præsentia & fermocinatione, à curiosiore rerum verborumque non castorum inuestigatione. Neque enim quacunque demum ex causa Religioso immorandum talibus, neque altiùs vestigia parum castis semitis imprimenda; celeri potius hæc volatu quàm gressu transcurrenda, & vt per ardentis prunas, per inimica agmina, per aduersarium ferrum, per interimentia venena præpropere cursu saltuq; transilienda sunt; etiã in medijs abditissimarum confessionum disquisitionibus, ne aut ignorata discantur, aut explicata amburant, aut à penitioris agnitione altiùs imprimantur animo, quàm vt valido post conatu excuti possint. Credi enim non potest, quàm immania pectori incendia è minima scintilla suboriatur, quantaque vniuersam mentem è tenuissimis initijs flamma depascat; vt semel curiosiores oculos coniecisse, semel aures præbuisse, vix multorum postmodum annorum lacrymis elui possit: quin imò non

rarò non nisi cum vita, lucta è tantilla re
nata deponitur.

CAPVT XXXVII.

*Nimia fiducia sui in rebus agendis, fe-
minarumque consuetudine.*

CVM etiam sæculi prudētes moneant,
prouidi esse, aliorum potiùs in causa
sua consiliis, quàm propriis niti. ferè enim
labimur in nostris, & affectu trahimur po-
tiùs quàm ratione: neque magis obuium
ac familiare est, quàm probare quæ pla-
cent: euenitque in his, quod nebula te-
ctis, quibus verarum rerum prospectus om-
nis intercluditur; quod per rubrum vi-
trum obiecta intuentibus, qui res omnes
rubro colore tinctas arbitrantur, nec er-
rorem hunc, nisi amouerint vitrum, de-
ponunt. Vitrum hoc priuatus affectus cu-
iusque est, qui rem omnem colore suo tin-
git, nec patitur veritatem detegi.

Quantis verò periculis fiducia hæc ni-
mia exposita sit, facilè videbit, qui innu-
meras errorum in rebus humanis causas
cogitauerit, maximè in rebus arduis, &
quæ rem publicam, quæ Principes viros,
quæ Religionis vniuersæ nomen bonum
tan-